

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА "МЕРІТ проти УКРАЇНИ"

(Заява № 66561/01)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

30 березня 2004 року

Це рішення стає остаточним відповідно до умов, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може бути редакційно відредаговане.

У справі «Меріт проти України»,

Європейський суд з прав людини (Друга секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. Ж.-П. Коста, Голова,
- п. Л. Лукайдес,
- п. С. Бірсан,
- п. К. Юнгвірт,
- п. В. Буткевич,
- пані В. Томассен,
- пані А. Мулароні, судді,

а також пані С. Доллє, секретар секції,

після обговорення у нарадчій кімнаті 9 березня 2004 р.
виносить таке рішення, яке було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа ґрунтується на заяві (№ 66561/01) проти України, що була подана до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основних свобод (далі — Конвенція) паном Семом Мерітом, громадянином Ізраїлю, (далі — заявник) 13 листопада 2000 р. Заявника представляла п. Андрасоні, юрист, що практикує у Румунії.

2. Уряд України (далі — Уряд) представляли п. Валерія Лутковська, яку змінила п. Зоряна Бортновська, представники Уряду України у Суді.

3. Заявник скаржився на порушення статті 6 § 1 та статті 13 Конвенції щодо тривалості розгляду кримінальної справи відносно нього.

4. 22 жовтня 2002 року Суд вирішив надіслати скаргу заявника щодо стверджуваної нерозумної тривалості провадження Уряду-відповідачу. Він також визнав частину скарг заявника неприйнятними. Відповідно до положень статті 29 § 3 Конвенції він вирішив розглядати питання прийнятності та суті поданих скарг одночасно.

ФАКТИ

5. Заявник, 1939 року народження, зараз проживає в Ізраїлі. Він є власником 99-відсоткової частки статутного фонду компанії «Джейсон Девелопмент Ентерпрайзес Лімітед» (далі — JDE), що зареєстрована в Україні.

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. 27 вересня 1997 року Вадул-Сіретська митниця Державної митної служби України провела митну перевірку устаткування з обробки кави, імпортованого компанією «Джейсон Індастріз» (компанією, якою володіє заявник) в якості внеску до статутного фонду акціонерної компанії JDE. Митна перевірка показала, що вантажно-митна декларація була заповнена представниками JDE на основі сфальсифікованих документів. 29 вересня 1997 року Вадул-Сіретська митниця Державної митної служби порушила кримінальне розслідування за фактами контрабанди та шахрайства.

7. У цей же день справа була передана до прокуратури Чернівецької області (далі — «прокуратура») для подальшого розслідування. На підставі постанов прокуратури від 10 і 20 жовтня 1997 року, 18 листопада 1997 року та 19 січня 1998 року Вадул-Сіретська митниця Державної митної служби вилучила документи, що стосувались фінансової та комерційної діяльності JDE.

8. 13 жовтня 1997 року прокуратура наклала арешт на майно, внесене до статутного фонду JDE, для забезпечення доказів та 16 жовтня 1997 року арештувала рахунки JDE. Вона також провела виїмку всіх документів компанії, включаючи бухгалтерські книги та копії контрактів, а також іншого майна, що належало компанії та заявнику.

9. 28 січня 1998 року заявник був затриманий за підозрою у скоєнні злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України (ККУ).

10. 30 січня 1998 року прокуратура винесла постанову про арешт заявника у зв'язку з порушеною проти нього кримінальною справою.

11. 4 лютого 1998 року прокуратура притягнула заявника як обвинуваченого у контрабанді (стаття 70 КПКУ), шахрайстві з фінансовими ресурсами (148-5 ч. 2 КПКУ) та вчиненні посадового підлогу (172 ч. 2 ККУ).

12. 5 лютого 1998 року прокурор продовжив термін розслідування до 4 місяців.

13. 17 березня 1998 року прокурор продовжив термін тримання заявника під вартою до 4 місяців.

14. 6 квітня 1998 року прокурор продовжив термін розслідування до 5 місяців та 14 днів.

15. 9 червня 1998 року заявник був додатково притягнений як обвинувачений в ухилянні від сплати податків (стаття 148-2 (2) ККУ) та використанні завідомо підроблених документів (стаття 194 (2) ККУ).

16. 10 червня 1998 року заявник був повідомлений про закінчення слідства.

17. 30 січня 1999 року заступником прокурора був затверджений обвинувальний висновок, складений слідчим.

18. 3 лютого 1999 року справа була направлена до Ленінського районного суду м. Чернівців (далі — «районний суд»).

19. 29 червня 1999 року районний суд направив справу на додаткове розслідування в прокуратуру у зв'язку з неповнотою розслідування. У ході провадження заявник подав клопотання до районного суду, вимагаючи свого звільнення. Його клопотання було відхилене районним судом через те, що існував ризик його втечі.

20. У липні 1999 року прокуратура оскаржила рішення про додаткове розслідування до Чернівецького обласного суду (далі — обласний суд) на підставі того, що вже існували докази у достатній кількості.

21. 10 серпня 1999 року обласний суд відхилив заяву прокуратури, виходячи з того, що було необхідно провести додаткове розслідування для відновлення картини злочину.

22. 25 серпня 1999 року заявник був звільнений з-під арешту на підставі постанови слідчого прокуратури. Запобіжний захід був встановлений — підписка про невиїзд.

23. 22 вересня 1999 року запобіжний захід у вигляді підписки про невиїзд у відношенні заявника був змінений на зобов'язання з'являтися в органи слідства та суду. Того ж дня кримінальне розслідування проти заявника було зупинене у зв'язку з винесенням постанови про розшук Льодянової Л. О. (підозрюваної у справі).

24. У вересні 1999 року JDE порушила справу в районному суді проти Уряду України, Чернівецької обласної адміністрації та прокуратури, вимагаючи повернути її майно і документи.

25. 15 вересня 1999 року районний суд листом, адресованим JDE, повідомив, що не розглядатиме скарги на дії юридичних осіб, оскільки вони не підвідомчі суду.

26. 1 жовтня 1999 року районний суд, розглянувши додаткову заяву JDE, відмовив у розгляді скарги проти Уряду України та прокуратури з огляду на те, що скарга не підвідомча суду. Він також зазначив, що це питання підвідомче господарському суду.

27. 27 жовтня 1999 року обласний суд задовольнив касаційну скаргу JDE, скасувавши рішення від 1 жовтня 1999 року, та передав справу на повторний розгляд у той самий суд.

28. 3 листопада 1999 року районний суд зупинив провадження у справі через невиконання JDE формальних вимог Цивільного процесуального кодексу щодо подання скарг (стаття 137 Кодексу). Суд надав JDE термін до 16 листопада 1999 року для виправлення помилок.

29. 17 листопада 1999 року районний суд залишив без розгляду скарги JDE, оскільки компанія не виконала вимог ухвали від 3

листопада 1999 року. 1 грудня 1999 року обласний суд залишив це рішення в силі.

30. 14 грудня 1999 року JDE подала нову скаргу проти Уряду України, Чернівецької обласної державної адміністрації та прокуратури Чернівецької області.

31. 6 січня 2000 року районний суд залишив скаргу JDE без руху в зв'язку з недотриманням формальних вимог статті 137 Цивільного процесуального кодексу щодо подання скарг. JDE було надано термін до 14 січня 2000 року для усунення недоліків.

32. 17 січня 2000 року районний суд відмовився розглядати скарги JDE, оскільки остання не усунула недоліки, зазначені в ухвалі від 6 січня 2000 року.

33. 2 лютого 2000 року обласний суд скасував ухвалу від 17 січня 2000 року та передав справу на розгляд по суті до того ж суду.

34. 24 квітня 2000 року районний суд відхилив клопотання щодо компенсації моральної та матеріальної шкоди, завданої JDE Урядом України, Чернівецькою обласною державною адміністрацією та Прокуратурою України. Зокрема, суд встановив, що скарги JDE становили окрему вимогу, яка мала бути поданою до суду відповідно до статті 137 Цивільного процесуального кодексу України.

35. 25 квітня 2000 року районний суд у ході слухання в присутності сторін відмовився розглядати вимоги JDE щодо повернення майна та документів як такі, що не підпадають під юрисдикцію суду відповідно до статті 227-1 та 248-3 Цивільного процесуального кодексу та статті 234 Кримінально-процесуального кодексу. Він також вирішив закрити провадження в справі.

36. 31 травня 2000 року обласний суд підтримав це рішення. Зокрема, він визначив, що на той момент вимоги JDE не могли розглядатися в цивільному провадженні. Він також відмітив, що у внутрішньому законодавстві існує інший порядок для їх розгляду.

37. У травні 2000 року заявник подав скаргу на дії прокуратури, вимагаючи закриття кримінальної справи стосовно нього. 2 червня 2000 року районний суд відхилив його скаргу як таку, що не підпадає під юрисдикцію суду згідно зі статтями 248-3 Цивільного процесуального кодексу та 234 Кримінально-процесуального кодексу. Зокрема, він зазначив, що заявник не скористався особливою процедурою оскарження дій слідчого, вжитих в ході попереднього слідства.

38. 20 липня 2000 року кримінальна справа була закрита у зв'язку з недостатністю доказів.

39. 19 вересня 2000 року заступник прокурора скасував постанову від 20 липня року в зв'язку з невиконанням слідчим вказівок районного суду, які були викладені в рішенні суду від 29 червня 1998

року (див. § 19). Прокуратура направила справу на додаткове розслідування.

40. 22 листопада 2001 року районний суд виніс постанову про затримання п. Льодянової.

41. 7 грудня 2001 року прокуратура поінформувала заявника, що кримінальне розслідування щодо нього досі продовжується.

42. Кримінальне розслідування на сьогоднішній день зупинене у зв'язку із розшуком п. Льодянової.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАКТИКА

1. Конституція України від 28 червня 1996 року

Стаття 55

Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. (...)

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Розділ VII

ПРОКУРАТУРА

Стаття 121.

Прокуратура України становить єдину систему, на яку покладаються:

- 1) підтримання державного обвинувачення в суді;
- 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;
- 3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- 4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Стаття 122.

Прокуратуру України очолює Генеральний прокурор України, який призначається на посаду за згодою Верховної Ради України та звільняється з посади Президентом України. Верховна Рада України може висловити недовіру Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади.

Строк повноважень Генерального прокурора України — п'ять років.

Стаття 123.

Організація і порядок діяльності органів прокуратури України визначаються законом.

Стаття 124.

Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами.

... Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

... Судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України.

2. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 лютого 1960 року (змінений 21 червня 2001 року)

Стаття 120.

Строки досудового слідства

Досудове слідство у кримінальних справах повинно бути закінчено протягом двох місяців. В цей строк включається час з моменту порушення справи до направлення її прокуророві з обвинувальним висновком чи постановою про передачу справи до суду для розгляду питання про застосування примусових заходів медичного характеру або до закриття чи зупинення провадження в справі. Цей строк може бути продовжено районним, міським прокурором, військовим прокурором армії, флотилії, з'єднання, гарнізону та прирівняним до них прокурором у разі неможливості закінчити розслідування — до трьох місяців. Час ознайомлення обвинуваченого та його захисника з матеріалами кримінальної справи при обчисленні строку досудового слідства не враховується.

В особливо складних справах строк досудового слідства, встановлений частиною 1 цієї статті, може бути продовжено прокурором Автономної Республіки Крим, прокурором області, прокурором міста Києва, військовим прокурором округу, флоту і прирівняним до них прокурором або їх заступниками на підставі мотивованої постанови слідчого — до шести місяців.

Далі продовжувати строк досудового слідства можуть лише у виняткових випадках Генеральний прокурор України або його заступники.

При поверненні судом справи для провадження додаткового слідства, а також відновленні закритої справи строк додаткового слідства встановлюється прокурором, який здійснює нагляд за слідством, в межах одного місяця з моменту прийняття справи до провадження. Дальше продовження зазначеного строку провадиться на загальних підставах.

Правила, викладені в цій статті, не поширюються на справи, в яких не встановлено особу, що вчинила злочин. Перебіг строку слідства в таких справах починається з дня встановлення особи, яка вчинила злочин.

(30 січня 2003 року Конституційний Суд України розтлумачив це положення та визначив, що максимальний строк для розслідування у кримінальних справах не може бути фіксованим/обмеженим. Він вирішив, що строк, наданий для розслідування, повинен бути розумним та відповідати статті 6 Конвенції)

Стаття 234.

Оскарження дій слідчого

... Дії слідчого можуть бути оскаржені до суду.

Скарги на дії слідчого розглядаються судом першої інстанції при попередньому розгляді справи або при розгляді її по суті, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

(це положення було частково визнано неконституційним Конституційним Судом України від 30 січня 2003 року)

Стаття 236.

Оскарження дій прокурора

Скарга на дії прокурора при проведенні ним досудового слідства або окремих слідчих дій у справі подається вищестоящому прокуророві, який її розв'язує в порядку і в строки, що передбачені статтями 234 і 235 цього Кодексу.

Дії прокурора можуть бути оскаржені до суду.

Скарги на дії прокурора розглядаються судом першої інстанції при передньому розгляді справи або при розгляді її по суті, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

3. Цивільно-процесуальний кодекс України

Стаття 137.

Зміст і форма позовної заяви

Позовна заява подається до суду в письмовій формі.

Позовна заява повинна містити в собі:

- 1) назву суду, до якого подається заява;
- 2) точну назву позивача і відповідача, їх місце проживання або знаходження, а також назву представника позивача, коли позовна заява подається представником;
- 3) зміст позовних вимог;
- 4) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги;
- 5) зазначення доказів, що стверджують позов;
- 6) зазначення ціни позову;
- 7) підпис позивача або його представника з зазначенням часу подання заяви.

...

До позовної заяви додаються письмові докази, а якщо позовна заява подається представником позивача — також довіреність чи інший документ, що стверджує повноваження представника.

Стаття 227.

Підстави закриття провадження в справі

Суд закриває провадження в справі:

- 1) якщо справа не підлягає розглядові в судах;

Стаття 2483.

Скарги на рішення і дії, які не підвідомчі судам

Судам не підвідомчі скарги:

... на акти і дії службових осіб органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури, суду, якщо законодавством встановлено інший порядок оскарження;

(це положення було визнано неконституційним в частині щодо непідвідомчості судам скарг «на акти і дії службових осіб органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури ...», згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 23.05.2001 року № 6-рп/2001)

4. Рішення Конституційного Суду України

(а) Рішення Конституційного Суду України від 23 травня 2001 року, справа щодо конституційності статті 248Q3 ЦПК України

... Визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення абзацу четвертого статті 248-3 Цивільного процесуального кодексу України в частині щодо непідвідомчості судам скарг «на акти і дії службових осіб органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури ...», якщо законодавством встановлено виключно позасудовий порядок оскарження. (...)

(б) Рішення Конституційного Суду України від 30 січня 2003 року, справа щодо конституційності частини третьої статті 120, частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України

1.2. Частини шостої статті 234, частини третьої статті 236, згідно з якими скарги на постанови слідчого, прокурора про притягнення як обвинуваченого розглядаються судом першої інстанції при попередньому розгляді справи або при розгляді її по суті.

2. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України, які унеможливають розгляд судом на стадії досудового слідства скарг на постанови слідчого, прокурора стосовно приводів, підстав і порядку порушення кримінальної справи щодо певної особи.

СКАРГИ

43. Заявник скаржиться відповідно до статті 6 § 1 Конвенції на нерозумну тривалість кримінального розслідування щодо нього. Він також скаржиться на відсутність ефективних засобів захисту відносно його скарг, які вимагаються статтею 13 Конвенції.

44. 14 травня 2003 року заявник подав додаткову скаргу до Суду відповідно до статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції. У своїх зауваженнях у відповідь на зауваження Уряду від 14 березня 2003 року заявник і надалі стверджував, що, незважаючи на рішення Європейського суду з прав людини про часткову неприйнятність від 22 листопада 2002 року, статті 1, 4 § 2, 5 §§ 1, 2, 3, 4 та 5, 6 § 1, 2 та 3, 8 § 1 та 13, а також стаття 4 Протоколу № 7 до Конвенції також були порушені.

ПРАВО

45. За твердженнями заявника, тривалість провадження порушила вимогу «розумного строку», закріплену статтею 6 § 1 Конвенції, якою передбачено:

«Кожний при вирішенні питання... щодо обґрунтованості будь-якого кримінального обвинувачення, висунутого проти нього, має право на ... розгляд упродовж розумного строку... судом...»

46. Він також наполягав, що він не мав ефективних засобів захисту з огляду на цю скаргу в порушення статті 13 Конвенції, яка передбачає:

«Кожен, чиї права і свободи, викладені в цій Конвенції, порушуються, має право на ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, що діяли як офіційні особи».

I. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

A. ПОПЕРЕДНІЙ РОЗГЛЯД

47. Суд спочатку зазначає, що скарги заявника згідно статей 3, 4, 5 § 1 та 3, 6 § 1 (справедливість) і статті 14 Конвенції були відхилені з підстав, визначених в його ухвалі щодо часткової прийнятності від 22 жовтня 2002 р. Він знову підтверджує підстави відхилення цих скарг. У зв'язку з цим його рішення не може бути переглянуте.

48. Суд далі зазначає, що після надіслання скарг на тривалість провадження Уряду для зауважень заявник подав додаткову скаргу на

порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції. У зв'язку з цим Суд зазначає, що кримінальне провадження стосовно заявника все ще триває. Коли це провадження закінчиться, заявник матиме можливість подати позов про відшкодування до національного суду. Тому скарга заявника за статтею 1 Протоколу № 1 є передчасною і підлягає відхиленню, оскільки не вичерпано національних засобів правового захисту. Суд вказує, що після того, як буде винесене остаточне рішення щодо позову про відшкодування, заявник зможе знову подати скаргу до Суду, якщо він все ще вважатиме себе потерпілим від стверджуваного порушення статті 1 Протоколу № 1. У зв'язку з цим скарга має бути відхилена на підставі статті 35 §§ 1 і 4 Конвенції.

49. Нарешті Суд зазначає, що після комунікації були подані нові скарги, які стосувалися стверджуваного порушення статей 5 §§ 2, 4 і 5, 6 §§ 2 і 3 та статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції. Незважаючи на інші підстави неприйнятності, Суд вважає, що в справі немає даних, які б свідчили про наявність порушення цих положень. Тому ці скарги слід відхилити як такі, що повністю необґрунтовані, відповідно до ст. 35 §§ 3 і 4 Конвенції.

В. ЗАУВАЖЕННЯ СТОРІН ЩОДО СКАРГ, ЯКІ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ

50. Уряд стверджував, що заявник не використав всіх національних засобів правового захисту, оскільки він не оскаржив до прокурора вищого рівня постанову про тимчасове зупинення розслідування в його справі (див. параграф 42). У зв'язку з цим він посилався на ст. 234 Кримінально-процесуального кодексу (КПК). Більше того, Уряд зазначав, що статті 55 і 124 Конституції України і ст. 248-3 Цивільного процесуального кодексу (ЦПК) надавали заявнику додаткові засоби правового захисту, які б дозволили йому подати скаргу до суду на неправомірні дії слідчого, який відмовився діяти відповідно до постанови заступника прокурора Чернівецької області від 19 вересня 2000 р. (див. параграф 39). Проте він не скористався цим засобом правового захисту.

51. Заявник спростував цю позицію. Зокрема, він заявив, що він скаржився на неправомірні дії, які вчинялися під час розслідування, до Ленінського районного суду та Чернівецького обласного суду згідно ст.ст. 234 КПК та 248-3 ЦПК. Відповідні рішення були винесені цими судами 25 квітня, 31 травня та 2 червня 2000 р. Далі заявник наголосив, що постанова, винесена заступником прокурора Чернівецької області від 19 вересня 2000 р., є остаточним рішенням для вичерпання всіх національних засобів правового захисту. Заявник стверджував, що не було ефективних засобів правового захисту, які він повинен був використати, щоб оскаржити цю постанову. Зокрема,

заявник зазначав, що він скаржився до Генеральної прокуратури України з різних підстав і до Чернівецької обласної прокуратури на необґрунтовану тривалість та неправомірність провадження в його справі. Остаточна відповідь на ці скарги була надана 7 грудня 2001 р. прокуратурою, яка повідомляла, що його справа все ще розслідується.

52. Уряд зазначив, що 23 травня 2001 р. Конституційний Суд визнав частину 4 статті 248-3 ЦПК частково неконституційною. Він обґрунтовував, що на підставі цього рішення заявник отримав право, забезпечене законом, подавати скарги на дії слідчого безпосередньо до суду і вимагати відшкодування шкоди, завданої цими діями. Уряд також звертав увагу на зміни, внесені до ст. 234 КПК 21 червня 2001 р., які забезпечували можливість оскаржити до суду дії слідчого чи прокурора, якими порушуються права сторони.

53. Заявник далі стверджував, що засоби правового захисту, впроваджені 23 травня та 21 червня 2001 р. (почали діяти з 29 червня 2001 р.), не існували, коли він подав заяву. Він стверджував, що на той час судові та правоохоронні органи діяли на підставі чинних тоді законів. Виходячи з цього, він дійшов висновку, що національні засоби правового захисту були вичерпані.

С. ОЦІНКА СУДУ

1. Засоби правового захисту, передбачені законодавством України

54. Суд зазначає, що відповідно до зауважень Уряду засоби правового захисту, впроваджені в Україні з 23 травня та 21 червня 2001 р., уповноважили суди розглядати скарги за статтями 234 КПК та 248-3 ЦПК на неправомірні дії слідчих органів, які порушують права сторін кримінального процесу. Таким чином, судам надано право присуджувати відшкодування за встановлені порушення, включаючи право скасувати спірні рішення. Щодо скарг заявника на тривалість провадження та скарг на призупинення кримінального провадження та його відновлення, Уряд зазначив, що вони можуть бути подані до національних судів з дотриманням формальностей, встановлених законом. Зокрема, скарги на тривале провадження мали бути подані до суду за статтею 248-3 ЦПК з 23 травня 2001 р. Що стосується скарг на призупинення провадження і на постанову від 19 вересня 2000 р., вони могли бути подані до суду згідно ст. 234 КПК з 29 червня 2001 р.

55. Суд приймає до уваги твердження Уряду, що постанова прокуратури могла бути оскаржена при попередньому розгляді справи (попереднє засідання суду) чи при її розгляді судом щодо суті. Рішенням Конституційного Суду від 30 січня 2003 р. національним судам було надано право розглядати ці скарги на стадії досудового

розслідування. Цього дня Конституційний Суд постановив, що підстави і процедура порушення кримінальної справи щодо конкретної особи, а не суть обвинувачення як такого, є предметом оскарження.

56. Таким чином, Суд вважає, що національне законодавство забезпечує судовий контроль за діями органів слідства. Проте необхідно з'ясувати, чи цей контроль міг бути ефективно здійснений у справі відразу і чи був він доступним, а не просто теоретичним чи ілюзорним на момент подання заяви. Зокрема, необхідно встановити, чи ці засоби правового захисту надали обґрунтовані перспективи успіху стосовно скарги заявника на підставі Конвенції щодо необґрунтованої тривалості провадження.

2. Принципи, зазначені в ст. 35 § 1 Конвенції

57. Суд зазначає, що відповідно до його усталеного прецедентного права метою норми про національні засоби правового захисту, яка міститься в ст. 35 § 1 Конвенції, є надання Договірним сторонам можливості запобігти або виправити стверджувані порушення прав до того, як ці заяви будуть передані до Суду. Проте лише ефективні засоби правового захисту повинні бути використані. На Урядові, який стверджує про невичерпання, лежить обов'язок переконати Суд, що засіб правового захисту був ефективним і доступним як теоретично, так і на практиці у відповідний час. Якщо цей тягар доведення був задоволений, то заявник повинен довести, що засіб правового захисту, запропонований Урядом, був фактично вичерпаний чи з будь-яких причин був неадекватний та неефективний у певних обставинах справи, або що існували виключні обставини, що звільняють заявника від цього обов'язку (див. рішення у справі *«Данкевич проти України»*, заява № 40679/98, § 107, 29 квітня 2003 року).

58. Суд наголошує, що при застосуванні цієї норми необхідно враховувати конкретні обставини справи. Відповідно, він визнав, що ст. 35 повинна застосовуватися з певним ступенем гнучкості і без надмірного формалізму. Суд визнав, що норма про вичерпання всіх національних засобів правового захисту не є абсолютною, як і не є такою, що застосовується автоматично; встановлюючи, чи була норма дотримана, необхідно враховувати відповідні обставини конкретної справи. Це означає, серед іншого, що Суд повинен брати до уваги не лише існування формальних засобів правового захисту в правовій системі відповідної Договірної сторони, а й загальну правову та політичну ситуацію, в якій вони використовуються, та особисті обставини заявника (див. рішення у справі *«Акдівар проти Туреччини»* від 16 вересня 1996 року, Reports of Judgments and Decisions 1996-IV, с. 1211, § 69). Він повинен з'ясувати, чи при всіх обставинах справи заявник зробив все, чого можна було обґрунтовано очікувати, щоб вичерпати всі національні засоби правового захисту.

59. Суд також нагадує, що вирішальним питанням при визначенні ефективності засобу правового захисту стосовно скарги на тривалість провадження є те, чи може заявник подати до національного суду позов про відшкодування; іншими словами, чи існує засіб правового захисту, який би задовольнив позов, забезпечуючи безпосереднє і швидке відшкодування, а не просто непрямий захист прав, гарантований статтею 6 Конвенції (див. рішення у справі «*Девер проти Бельгії*» від 27 лютого 1980 року, Series A № 35, с. 16, § 29). Суд також постановляв, що засіб правового захисту є «ефективним», якщо його можна використати для того, щоб або прискорити винесення рішення судом, який розглядає справу, або забезпечити позивача адекватним відшкодуванням за затримку, яка вже допущена (див. рішення у справі «*Кудла проти Польщі*» [ВП], № 30210/96, §§ 157–159, ECHR 2000-XI; ухвала щодо прийнятності у справі «*Міфсуд проти Франції*» [ВП], № 57220/00, § 17, ECHR 2002-VIII).

60. Оскільки справа стосується засобу правового захисту, впровадженого після того, як заява була подана до Суду, Суд також зазначає, що він постановив, що заявники в справах проти Італії, які стосуються тривалості провадження, повинні використовувати засіб правового захисту, впровадженого «Законом Пінто», незважаючи на те, що він був прийнятий після того, як їхні заяви були подані до Суду (див., наприклад, ухвалу щодо прийнятності у справі «*Джакометті проти Італії*», № 34939/97, 8 листопада 2001). Подібне рішення було прийняте стосовно справ проти Хорватії і Словаччини після набрання чинності конституційних змін, які уповноважили Конституційний Суд призначати відшкодування як запобіжного, так і компенсаційного характеру особам, які скаржаться на надмірну тяганину при розгляді справи судом (див. ухвалу у справі «*Ноголіка проти Хорватії*», № 77784/01, 5 вересня 2002; ухвалу у справі «*Андрасік, Церман, Бедач, Ляхман, Кочур, Дубравіцкі і Браца проти Словаччини*», №№ 57984/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00, 68563/01 та 60226/00, 22 жовтня 2002 року).

3. Оцінка Судом вичерпання національних засобів захисту

61. Застосовуючи вищевказані міркування до цієї справи, Суд встановив, що заявник мав можливість з 23 травня 2001 року та 29 червня 2001 оскаржити до національного суду постанову прокурора Чернівецької області від 19 вересня 2000 року про відновлення кримінального розслідування проти нього. Заявник міг зробити це як в порядку цивільного провадження відповідно до статті 248-3 ЦПК, так і в порядку кримінального провадження відповідно до статті 234 КПК. Тому Суд вважає за необхідне дослідити, чи відповідали ці засоби критеріям статті 35 § 1 Конвенції.

62. Щодо подачі скарг до прокурора вищого рівня, які відповідно до зауважень Уряду повинні розглядатися як ефективні засоби, Суд зауважує, що вони не можуть розглядатися як «ефективні» та «доступні», оскільки статус прокурора за національним законодавством та його участь в кримінальному провадженні проти заявника не надають достатньої гарантії для незалежного та безстороннього розгляду скарги заявника.

63. Зокрема, Суд зауважує, що Конституція України закріплює розподіл влади на законодавчу, виконавчу та судову. Відповідно до положень Конституції України 1996 року, які регулюють здійснення правосуддя, правосуддя здійснюється виключно незалежними судами. Положення, пов'язані зі структурою, функціями і організацією прокуратури, які знаходяться в Розділі VII Конституції України (статті 121–123) і в Законі «Про прокуратуру» (Розділ 1-2), закріплюють, що прокурорам належить функція обвинувачення в кримінальному провадженні. У зв'язку з цим Суд звертає увагу на твердження Уряду, що прокуратура в Україні на той час і зараз, зокрема, підконтрольна Генеральному прокурору України, який призначається на посаду Президентом України за згодою Верховної Ради України. Президент України може також звільнити Генерального прокурора України з його посади без згоди Парламенту. Таким чином, безсумнівним є те, що прокурори під час виконання своїх функцій знаходяться під наглядом владних органів, які відносяться до виконавчої гілки влади. На думку Суду, тільки той факт, на який посилається Уряд, що відповідно до вказаного законодавства прокуратура, крім виконання функції обвинувачення, ще й діє в інтересах суспільства, не може розглядатися як підтвердження її судового статусу чи статусу незалежного та безстороннього суб'єкта. Суд зазначає, що прокуратура здійснює функції розслідування та обвинувачення, а тому її положення в кримінальному провадженні, як було передбачено законодавством в той час, зокрема положеннями Закону України «Про прокуратуру» (розділ 1-2) і Кримінального процесуального Кодексу України (статті 22, 25 і 32), повинно розглядатися як положення сторони цього провадження. Суд зазначає, таким чином, що звернення до прокурора, який був стороною кримінального провадження в цій справі, не надає обґрунтованого сподівання на успіх, оскільки воно не було «ефективним». Отже, на заявнику не лежало зобов'язання скористатися цим засобом.

64. Таким чином, оскільки вище було запропоновано, що заявник повинен був використати засіб, передбачений статтею 248-3 ЦПК України, Суд вважає, що у разі використання цих заходів заявник міг звернутись до національних судів щодо дій певного слідчого чи прокурора як державних службовців. Суд зазначає, що хоча заявник дійсно не подав цивільного позову щодо відшкодування збитків,

завданих затягуванням розслідування у цій справі, Уряд не проілюстрував, як використання цих заходів виправить затримку у розгляді справи. Суд вважає, що недостатніми є приклади національної судової практики, надані Урядом.

65. Таким чином, оскільки вище було запропоновано, що заявник повинен був використати засіб, передбачений статтею 234 КПК, Суд зазначає, що цей засіб міг бути використаний з 29.06.2001 лише у випадку попереднього засідання суду чи у випадку слухання справи щодо суті. Суд приходить до висновку, що цей засіб не відповідає вимогам статті 35 § 1 з питань доступності, оскільки було запропоновано, що скарги на тривалість розслідування можуть подаватись лише після закінчення самого розслідування, і не було надано жодної можливості оскарження таких дій в процесі розслідування. Щодо змін, внесених до ст. 234 КПК, які надають заявнику право подати скаргу на дії слідчого чи прокурора щодо ходу проведення розслідування, Суд вважає, що, навіть якщо такі заходи існують лише теоретично з 30 січня 2003 р., Уряд не надав жодного прикладу їх практичного застосування. Більше того, закон не зазначає, чи є стаття 234 КПК засобом захисту у випадках затягування розслідування у кримінальних справах і яке відшкодування передбачене для заявника у випадку доведення, що тривалість розслідування порушила вимогу «розумності».

66. За таких обставин Суд вважає, що не було чітко встановлено, що звернення до запропонованих Урядом засобів захисту могло забезпечити заявнику відшкодування з огляду на його скарги щодо тривалості провадження у цій справі. Крім того, Суд вважає, що ця справа відрізняється від інших справ, пов'язаних з тривалістю провадження, які розглядались проти Італії, Словаччини та Хорватії, де заявники могли очікувати відшкодування, запровадженого «Законом Пінто», після того, як вони подали свої заяви до Суду, оскільки відшкодування, передбачене у «Законі Пінто», задовольняло вимоги статті 35 § 1 Конвенції щодо питань ефективності та доступності (див., наприклад, ухвалу у справі *«Джакометті та інші проти Італії»*, № 34939/97, ECHR 2001/-XII, чи ухвалу у справі *«Бруско проти Італії»*, № 69789/01, ECHR 2001-IX). Суд також зазначає, що засоби захисту у вищезгаданих справах були спеціально створені з метою надання відшкодування за тривалість провадження.

67. Суд вважає, що у світлі поданих сторонами доказів ця справа піднімає серйозні питання фактів та права відповідно до Конвенції, визначення яких потребує розгляду справи щодо суті. Таким чином, Суд доходить висновку, що у заяві не може бути відмовлено з мотивів невикористання усіх національних засобів захисту в сенсі статті 35 § 1 Конвенції. Інших підстав для визнання заяви неприйнятною встановлено не було.

II. СУТЬ СКАРГ ЗАЯВНИКА

68. Уряд зазначив, що провадження має бути розділене на чотири послідовні періоди: з 28 січня 1998 року до 3 лютого 1999 року; з 3 лютого 1999 року до 10 серпня 1999 року; з 10 серпня до 22 вересня 1999 року; і останній період з 22 вересня 1999 і дотепер. Уряд зазначав, що кожен з цих періодів відповідав «розумному строку», передбаченому статтею 6 § 1 Конвенції.

69. Заявник стверджував, що цей підхід був недоречним, оскільки провадження у його справі тривало шість років і триває аж до цих пір.

A. ПЕРІОД, ЯКИЙ БЕРЕТЬСЯ ДО УВАГИ

70. Суд знаходить, що обґрунтування, надане Урядом в оцінці тривалості провадження, не відповідає прецедентній практиці Суду (див. *Kudla v. Poland* [GC], по. 30210/96, § 124, ECHR 2000-XI). Він нагадує, що у кримінальних справах «розумний строк», передбачений статтею 6 § 1 Конвенції, починається з того часу, коли особі було пред'явлено обвинувачення; це може статись як до моменту розгляду справи в суді (див., для прикладу, вищезгадану справу *Deweert v. Belgium*, judgment, p. 22, § 42), так і з дня арешту, дня, коли відповідна особа була офіційно повідомлена, що проти неї висунуте обвинувачення у справі, або з дня, коли було розпочато попереднє слідство (див. рішення у справі «Вемгофф проти Німеччини» від 27 червня 1968 року, Series A № 7, сс. 26–27, § 19; рішення у справі «Ноймайстер проти Австрії» від 27 червня 1968 року, Series A № 13, с. 45, § 110). «Обвинувачення» відповідно до положень статті 6 § 1 може бути визначено як «офіційне повідомлення, надане особі уповноваженими представниками влади, в підтвердження того, що вона вчинила злочин», визначення, яке також відповідає критерію, що «ситуація (підозрюваного) суттєво погіршилась» (див. вищезгадану справу «Девер проти Бельгії», с. 24, § 46; рішення у справі «Фоті та інші проти Італії» від 10 грудня 1982 року, Series A. № 56, § 52). Щодо закінчення «строку» у кримінальних справах період, передбачений статтею 6 § 1 Конвенції, включає все провадження у справі, у тому числі процес апеляції (див. рішення у справі «Кьоніг проти Німеччини» від 28 червня 1978 року, Series A № 27, с. 33, § 98).

71. Суд зауважує, що період, який береться до уваги, розпочався 28 січня 1998 року, коли заявник був затриманий за підозрою у вчиненні злочину, тобто коли він був підданий розслідуванню. Це провадження все ще триває, хоч і минуло вже шість років.

Б. РОЗУМНІСТЬ ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

72. Відповідно до прецедентної практики Суду розумність тривалості провадження повинна визначатись у світлі відповідних обставин справи та з огляду на критерії, передбачені прецедентною практикою Суду, зокрема складність справи, поведінка заявника, а також органів влади, пов'язаних зі справою (див., серед інших джерел, рішення у справі *«Пелісьє і Сассі проти Франції»* [ВП], № 25444/94, § 67, ECHR 1999-II; та *«Філіс проти Греції»* (№ 2), рішення від 27 червня 1997 року, ECHR 1997-IV, с. 1083, § 35).

73. Суд зазначає, що розгляд справи заявника відбувався в двох інстанціях, зокрема в Ленінському районному суді Чернівців та Чернівецькому обласному суді. Рішення обох судів були винесені в 1999 році та стосувалися повернення справи на додаткове розслідування. Суд встановив також значні затримки у розслідуванні справи, які не можуть бути виправдані поясненнями Уряду щодо неможливості приведення пані Льюдянової до суду. Суд зауважує, що відповідно до статті 206 Кримінально-процесуального кодексу, на яку посиляється Уряд, вона була одна з підозрюваних у справі, та провадження у справі проти неї могло бути виділене в окреме провадження, не пов'язане з кримінальним провадженням проти заявника, і могло бути зупинене. Уряд не надав будь-яких переконливих пояснень причин, чому це не було зроблено.

74. Суд зазначає, що заявник може вважатися відповідальним за деякі несуттєві затримки в провадженні, такі, як період між 10 і 30 жовтня 1998 року та між 29 грудня 1998 року і 28 січня 1999 року, коли він ознайомлювався з матеріалами справи. Проте ця затримка є наслідком використання заявником права, передбаченого національним законодавством. Що стосується затримки, спричиненої неподанням JDE до Ленінського районного суду м. Чернівців в період між вереснем 1999 року та 17 січня 2000 року скарг стосовно повернення майна та документів, Суд вважає, що цей період не впливав на кримінальне провадження проти заявника. У будь-якому випадку це не може виправдовувати тривалість бездіяльності в період між рішенням Ленінського районного суду Чернівців від 29 червня 1999 року та слідчими діями прокуратури (19 вересня 2000 року) та подальшу бездіяльність з 19 вересня 2000 року до цього часу. Безперечно, це також не може виправдовувати загальну тривалість провадження у справі заявника (див., з відповідними змінами, рішення у справі *«Портінгтон проти Греції»* від 23 вересня 1998 року, Reports 1998-VI, с. 2632, § 29, та рішення у справі *«Зана проти Туреччини»* від 25 листопада 1997 року, Reports 1997-VII, с. 2552, § 79).

75. Не є відповіддю на скаргу заявника твердження Уряду про те, що призупинення провадження у справі не мало негативного впливу на

його права, оскільки він мав змогу вільно пересуватися та обирати місце проживання і був зобов'язаний лише з'являтися за викликом до суду чи органів слідства. Має бути зазначено, що заявник до цього часу перебуває в стані непевності про долю кримінального провадження проти нього.

76. Уряд України не надав жодних переконливих пояснень, які виправдовували б затримки. За цих обставин Суд вважає, що період, який до цього часу використовувався для визначення обвинувачення, не відповідає вимозі «протягом розумного строку». Відповідно наявне порушення статті 6 § 1 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

77. Насамкінець заявник скаржився, що в Україні немає ефективних засобів правового захисту, які могли б бути використані для отримання відшкодування за надмірну тривалість кримінального провадження. При цьому він посилався на статтю 13 Конвенції.

78. Суд нагадує, що стаття 13 гарантує ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі в разі порушення положень статті 6 § 1 щодо розгляду справи упродовж розумного строку (див. рішення у справі *«Кудла проти Польщі»* [ВП], № 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Суд повторює, що засіб є «ефективним», якщо він може бути використаний або для прискорення винесення судом рішення у справі, або для забезпечення заявника відповідним відшкодуванням за затримку, яка вже допущена (див. вказане вище рішення у справі *«Кудла проти Польщі»*, §§ 157–159). Суд зазначає, що в своїх попередніх зауваженнях Уряд повідомив, що заявнику були доступні засоби правового захисту щодо його скарг. Оскільки Уряд посилається на ті ж аргументи щодо скарг заявника на порушення статті 13, то вони, як і заперечення Уряду, мають бути відхилені (див. пп. 62–64).

79. Таким чином, Суд приходить до висновку, що в цій справі було порушено статтю 13 Конвенції через відсутність у внутрішньому законодавстві ефективного і доступного засобу правового захисту щодо скарги заявника стосовно тривалості розгляду кримінальної справи.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

80. Стаття 41 Конвенції проголошує:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. ШКОДА

81. Заявник вказав, що його скарги щодо справедливої сатисфакції стосуються майна компанії JDE, 99 відсотками акцій якої він володів, що було конфісковане 13 жовтня 1997 року. Він вважав, що конфіскація цієї власності призвела до щоденної втрати прибутку і спричинила моральні збитки. Заявник вимагає 70 000 доларів США за кожний день як компенсацію за втрату прибутків та 210 000 доларів США як відшкодування моральної шкоди. Заявник стверджував, що понесені збитки були прямим наслідком порушення статей 9 та 10 Закону України «Про режим іноземного інвестування». Він зазначав, що загальна сума компенсації за матеріальну шкоду з огляду на 250 робочих днів на рік складає 107 380 000 доларів США. Також заявник стверджував, що завдана йому моральна шкода має бути оцінена в 322 140 000 доларів США.

Заявник заявив, що загальна сума компенсації матеріальної та моральної шкоди складає 429 520 000¹.

82. Стосовно вимог заявника щодо заявленої матеріальної шкоди Уряд погодився, що необґрунтована тривалість кримінального провадження проти заявника могла призвести до втрати можливостей при керуванні бізнесом (див. рішення у справі «*Georgiadis проти Кіпру*» від 14 травня 2002 року, § 53, № 50516/99). Далі Уряд зазначив, що компанія JDE мала свої права та обов'язки, які відрізнялися від прав та зобов'язань власників компанії. Він зауважив, що JDE не є стороною процесу у Суді. Уряд України стверджував, що заявлена заявником сума компенсації матеріальної шкоди не мала жодного підтвердження і була надмірною та необґрунтованою. Далі він наголосив, що був відсутній причинно-наслідковий зв'язок між заявленим порушенням прав заявника за статтями 6 §1 та 13 Конвенції та спричиненою шкодою.

83. Що стосується моральної шкоди, Уряд України визнав, що надмірна тривалість кримінального провадження у справі могла завдати заявникові моральні страждання. Проте Уряд зазначив, що сума заявленого відшкодування надмірна. На думку Уряду, заявлена

¹ Приблизно 337 858 884,61 євро.

сума відшкодування потребувала подальшого роз'яснення. Він просив Суд встановити суму компенсації на засадах справедливості та відповідно до прецедентної практики Суду.

84. Суд не знайшов жодного причинного зв'язку між виявленим порушенням та матеріальною шкодою, про яку стверджує заявник. Тому немає жодних підстав для відшкодування. Проте Суд визнає, що заявник може вважатися таким, що зазнав моральних страждань, враховуючи тривалий стан непевності, в якому він знаходився та знаходиться досі через тривалість розгляду кримінальної справи. Тому на засадах справедливості Суд присуджує заявникові відшкодування моральної шкоди в розмірі 2500 ЄВРО.

Б. СУДОВІ ВИТРАТИ

85. Заявник також вимагав 76 137,61 ЄВРО на відшкодування витрат, пов'язаних з провадженням справи у Суді. На підтвердження своїх вимог заявник надав до Європейського суду з прав людини два відповідних документи, виданих його юристом «клієнту», Європейському суду з прав людини, у зв'язку зі справою заявника.

86. Уряд України зазначив, що заявник відповідно до правила 60 п. 2 Регламенту Суду не надав відповідного підтвердження, що витрати на його юридичного представника насправді були понесені. Далі Уряд зазначає, що витрати, на які посилається заявник, були понесені ним тільки у зв'язку з провадженням у Суді, а не під час провадження у національних судах. Уряд далі зазначив, що заявник не надав Суду жодного документа на підтвердження його представництва та домовленості щодо судових витрат. Зокрема Уряд вважає, що адвокат заявника невмотивовано завищив час (більше ніж 400 годин), який він нібито витратив на підготовку справи. Далі Уряд зазначив, що витрати на переклад документів англійською мовою, витрати на «попередню підготовку» справи і «підготовку зауважень» полягають в одних і тих же діях адвоката та заявника, а, крім цього, вони не підкріплені відповідними документами та чеками, що підтверджують понесені витрати. Таким чином, Уряд просив Суд відхилити твердження заявника щодо судових витрат, понесених як в національних судах, так і під час провадження відповідно до Конвенції, оскільки він не надав жодних доказів на підтвердження своїх тверджень (див., з відповідними змінами, рішення у справі *«Прессоз Компанія Нав'єра та інші проти Бельгії»* від 3 липня 1997 року, Reports of Judgments and Decisions 1997-IV, с. 1299, § 24; рішення у справі *«Озтюрк проти Німеччини»* від 23 жовтня 1984 року, Series A № 85, с. 9, § 9).

87. Заявник не погодився. Він наголосив, що час, який його адвокат витратив на справу, був визначений приблизно, оскільки його справа була доволі складною. Він далі зазначив, що вимоги щодо судових

витрат були підтверджені відповідними документами, які були надані Суду.

88. Суд повторює, що для того, щоб судові витрати були включені до компенсації відповідно до статті 41, вони повинні бути фактично понесеними, необхідними для попередження порушення Конвенції чи отримання відшкодування за встановлене порушення Конвенції і обґрунтованими щодо розміру (див. рішення у справі «Нільсен і Йонсен проти Норвегії» [ВП], № 23118/93, § 62, ECHR 1999-VIII). Суд вважає, що ці вимоги не дотримані у цій справі. Суд приходить до висновку, що адвокат заявника надто завищив час, який він витратив на підготовку справи. Не доведено, що всі судові витрати, які нібито відповідають більше ніж чотириста годинам ефективної роботи і складають 76 137,61 ЄВРО, були понесені взагалі чи обґрунтовано понесені у зв'язку зі скаргами, поданими до Суду. Хоча зрозуміло, що заявник поніс певні витрати на адвоката при наданні зауважень Суду.

Виходячи з наявної інформації та наведених вище критеріїв, Суд вважає за розумне присудити заявнику 1500 ЄВРО на відшкодування судових витрат.

В. ПРОЦЕНТНА СТАВКА

89. Суд вважає прийнятним, що процентна ставка повинна базуватися на граничній кредитній ставці Європейського Центрального Банку, до якої повинні бути додані три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ОБСТАВИН, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Відхиляє* попередні зауваження Уряду щодо неприйнятності заяви на підставі невичерпання національних засобів захисту;
2. *Проголошує* скарги щодо стверджуваного порушення статей 5 §§ 2, 4 і 5, 6 §§ 2 і 3 Конвенції і статті 1 Протоколу № 1 та статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції неприйнятними;
3. *Проголошує* скарги щодо тривалості провадження і відсутності ефективних заходів прийнятними;
4. *Вирішує*, що було порушення статті 6 § 1 Конвенції;
5. *Вирішує*, що було порушення статті 13 Конвенції;

6. *Вирішує:*

- а) що Держава-відповідач повинна сплатити заявникові протягом трьох місяців з моменту набуття рішенням чинності відповідно до ст. 44 § 2 Конвенції 2500 ЄВРО (дві тисячі п'ятсот ЄВРО) як відшкодування моральної шкоди та 1500 ЄВРО (одна тисяча п'ятсот ЄВРО) судових витрат, а також будь-який податок, який може бути утриманий з цієї суми;
- б) вищезазначені суми повинні бути конвертовані в національну валюту Ізраїлю, держави, де заявник постійно проживає, за курсом на дату сплати;
- в) після закінчення вищезазначеного трьохмісячного терміну на зазначену суму буде нараховуватися простий відсоток у розмірі граничної ставки за кредитом Європейського Центрального Банку протягом всього періоду прострочення плюс 3 відсоткових пункти;

7. *Відхиляє* одноголосно інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською, повідомлено в письмовій формі 30 березня 2004 року згідно параграфу 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

С. ДОЛЛЕ
Секретар Секції

Дж.-П. Коста
Голова Секції